

**ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΩΝ
ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗ,
ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΤΑΚΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ**

- Επίσημοι και εκλεκτοί προσκεκλημένοι της Ενώσεως Διοικητικών Δικαστών
- Κυρία Πρόεδρε και Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου
- Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι

Όπως κάθε χρόνο έτσι και εφέτος στα πλαίσια της Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών συναντώμεθα, στη φιλόξενη αίθουσα τελετών του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, για να προβούμε σε ένα απολογισμό για τα όσα έγιναν στον τομέα της Διοικητικής Δικαιοσύνης κατά το διαρρέυσαν έτος και να ανταλλάξουμε απόψεις για τα όσα πρέπει να γίνουν στον τομέα αυτό.

Κυρίες και κύριοι,

Ο δικαστής οφείλει προσηλωμένος στο Σύνταγμα και τους νόμους και υπακούοντας στη φωνή της συνείδησής του να υπερασπίζεται ανυποχώρητα, μη φειδόμενος κόπου και θυσιών, τη δημοκρατία, το Σύνταγμα, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κοινωνικό κράτος δικαίου. Με τις αποφάσεις του πρέπει να συμβάλλει στην εμπέδωση της εμπιστοσύνης των πολιτών, και ιδίως των πλέον αδύναμων από αυτούς οι οποίοι στερούνται εναλλακτικών επιλογών αποτελεσματικής διεκδίκησης της ικανοποίησης των δικαιωμάτων τους, προς τους θεσμούς της Πολιτείας και το κράτος δικαίου. Για να εμπεδωθεί δε η εμπιστοσύνη αυτή απαιτείται, εκτός από την ανεξαρτησία του δικαστή, η παρεχόμενη δικαστική προστασία να είναι ποιοτική, έγκαιρη και αποτελεσματική.

- 1. Οι εκκρεμείς υποθέσεις** στα 9 διοικητικά εφετεία και τα 30 διοικητικά πρωτοδικεία της χώρας ανέρχονταν στις 31-12-2018 σε 196.000, έναντι 235.000 στις 31-12-2017, 281.000 στις 31-12-2016, 357.000 στις 31-12-2014 και 444.000 στις 31-12-2012. Παρατηρείται, κατά συνέπεια, μία πολύ μεγάλη μείωση των εκκρεμών υποθέσεων κατά την τελευταία εξαετία. Η θετική αυτή εξέλιξη οφείλεται στην εντατική προσπάθεια της μεγάλης πλειοψηφίας των διοικητικών δικαστών και των υπαλλήλων της γραμματείας των διοικητικών δικαστηρίων, στην αύξηση κατά 40 των οργανικών θέσεων των

διοικητικών δικαστών κατά τα έτη 2016 και 2017 και στις ρυθμίσεις των νόμων 3900/2010, 4055/2012, 4274/2014, 4446/2016 και 4509/2017 με τις οποίες, μεταξύ άλλων, θεσπίσθηκε η πιλοτική δίκη, διευρύνθηκαν οι εν συμβουλίω διαδικασίες, εισήχθησαν οι μονομελείς συνθέσεις σε ευρεία κλίμακα, προβλέφθηκε η συγκρότηση ειδικών Τμημάτων για φορολογικές και τελωνειακές διαφορές, θεσπίσθηκαν ειδικές δικονομικές διατάξεις για τις διαφορές αυτές, θεσπίσθηκαν δικονομικές διατάξεις για την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών, αντιμετωπίσθηκαν οι υποθέσεις αρμοδιότητας μονομελούς διοικητικού πρωτοδικείου, που εισήχθησαν έως τις 31-12-2012, ως ειδική κατηγορία εκκρεμών υποθέσεων και προβλέφθηκε η δυνατότητα κατάργησης εκκρεμών δικών που αφορούσαν ένδικα βοηθήματα προγενέστερων ετών, στρεφόμενα κατά ατομικών διοικητικών πράξεων που εκδόθηκαν κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας περί αλλοδαπών, εφόσον, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, δεν είχε κατατεθεί δήλωση επιθυμίας συζητήσεως της υποθέσεως.

2. Όσον αφορά τα θεσμικά ζητήματα, κατά το έτος 2018 ολοκληρώθηκαν δύο Σχέδια Κωδίκων που αφορούν άμεσα την λειτουργία των διοικητικών δικαστηρίων, όπως και των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων, και ήδη έχουν αχθεί προς επεξεργασία ενώπιον των Ολομελειών των Ανωτάτων Δικαστηρίων. Αυτά είναι **το Σχέδιο του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών και το Σχέδιο του Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων**. Το πρώτο από τα Σχέδια αυτά, το οποίο συντάχθηκε από την υπό την Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας κα Μαρία Καραμανώφ ειδική νομοπαρασκευαστική Επιτροπή, εκσυγχρονίζει τις διατάξεις του ισχύοντος Κώδικα και τις εναρμονίζει με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις στο χώρο της οργάνωσης της Δικαιοσύνης. Ειδικότερα, σε σχέση με τη δικαστική χωροταξία, επισημαίνει ότι η ορθολογική κατανομή των δικαστηρίων στην επικράτεια αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση για την αποτελεσματική άσκηση της δικαστικής λειτουργίας και, για τούτο, η ίδρυση, κατάργηση και συγχώνευση δικαστηρίων πρέπει να τεκμηριώνεται ειδικώς με αναφορά σε συγκεκριμένα κριτήρια, τα οποία τίθενται στο νόμο και αξιολογούνται από τις οικείες ολομέλειες. Σε σχέση με τους Κανονισμούς Εσωτερικής Υπηρεσίας καταργεί την δυνατότητα των Ολομελειών των οικείων Ανωτάτων Δικαστηρίων να τροποποιούν τους Κανονισμούς των λοιπών δικαστηρίων του αντίστοιχου κλάδου. Εκσυγχρονίζει το καθεστώς των αδειών των δικαστικών λειτουργών, αναμορφώνει την διαδικασία ανάδειξης της ηγεσίας των ανωτάτων δικαστηρίων της χώρας ώστε να ανταποκρίνεται αποτελεσματικότερα στις ουσιαστικές

απαιτήσεις της δικαστικής ανεξαρτησίας. Θέτει αναλυτικές ρυθμίσεις όσον αφορά τον διορισμό δικαστικών λειτουργών σε ευρωπαϊκά και διεθνή δικαστήρια και την ανάθεση καθηκόντων εκπροσώπησης της χώρας σε ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς. Επιφέρει τροποποιήσεις στο θεσμό της επιθεώρησης θεσπίζοντας νέες ρυθμίσεις οι οποίες διευκολύνουν την εξατομικευμένη διάγνωση των προσόντων, ιδιαίτερων χαρακτηριστικών ή αδυναμιών εκάστου δικαστικού λειτουργού. Θέτει το πρώτον ειδικές διατάξεις για την αξιολόγηση του έργου των διευθυνόντων δικαστικές υπηρεσίες. Τέλος, θέτει ειδικές διατάξεις για την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη εισαγωγή και προσαρμογή των νέων τεχνολογιών στο χώρο και στις εξειδικευμένες απαιτήσεις της Δικαιοσύνης. **Το δεύτερο από τα ως άνω Σχέδια**, το οποίο συντάχθηκε από την υπό τον Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας κο Ιωάννη Γράβαρη ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή εκσυγχρονίζει τις διατάξεις του ισχύοντος Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων (ν. 2812/2000). Σημαντική καινοτομία που επιχειρείται με το Σχέδιο αυτό είναι η δημιουργία δύο νέων κλάδων δικαστικών υπαλλήλων που έρχονται να καλύψουν ζωτικές ανάγκες όσον αφορά την ποιότητα, την αποτελεσματικότητα και το κύρος της Δικαιοσύνης. **Ο πρώτος καινούργιος Κλάδος ΠΕ Τεκμηρίωσης και Επικουρίας Δικαστικού Έργου** προβλέπεται να είναι αυτοτελής κλάδος νομικών δικαστικών υπαλλήλων, με δική του ιεραρχία και εξέλιξη, με ιδιαίτερη αυστηρή διαγωνιστική διαδικασία πρόσληψης και εισαγωγική εκπαίδευση και έργο την υποστήριξη των δικαστικών λειτουργών, κυρίως των ανωτάτων και των μεγάλων δικαστηρίων, στην άσκηση των δικαιοδοτικών τους καθηκόντων. **Ο δεύτερος καινούργιος Κλάδος ΠΕ Δικαστικής Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων** είναι αυτοτελής κλάδος αποτελούμενος από ειδικούς δικαστικούς υπαλλήλους, που προσλαμβάνονται με αυστηρές διαγωνιστικές διαδικασίες, οι οποίοι θα στελεχώσουν σε πρώτη πιλοτική φάση τα ανώτατα δικαστήρια, αργότερα δε και κατώτερα, επικουρώντας τους αρμόδιους δικαστικούς λειτουργούς σε τομείς όπως αυτοί της δικαστικής συνδρομής και των διεθνών σχέσεων.

3. Όσον αφορά τα ζητήματα τα αφορώντα την στελέχωση της Γραμματείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, κατά το έτος 2018 διορίστηκαν οι πρώτοι 8, από την έναρξη της λειτουργίας αυτών, δικαστικοί υπάλληλοι των κλάδων ΠΕ και ΤΕ Πληροφορικής. Στη 1^η Φεβρουαρίου 2019 δημοσιεύθηκε και η σχετική (885/25-1-2019) απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δια της οποίας, έγινε νέα κατανομή των οργανικών θέσεων των δικαστικών υπαλλήλων της

γραμματείας όλων των δικαστηρίων και των εισαγγελιών με βάση τις υφιστάμενες πραγματικές λειτουργικές ανάγκες κάθε δικαστικής υπηρεσίας. Παρόλα αυτά, η αναλογία των υπηρετούντων δικαστικών υπαλλήλων (632) προς τους υπηρετούντες διοικητικούς δικαστές (928) είναι πολύ μικρότερη του 1:1, σε αντίθεση με τον μέσο όρο του 1:3,5 των υπόλοιπων χωρών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Τα μεγάλα κενά οδηγούν ορισμένα περιφερειακά διοικητικά δικαστήρια (Διοικητικό Εφετείο Τριπόλεως, Διοικητικά Πρωτοδικεία Κέρκυρας και Αλεξανδρουπόλεως) σε αδυναμία εξυπηρέτησης ακόμη και των στοιχειωδών λειτουργιών τους. Επίσης, αξίζει να επισημανθεί ότι στο σύνολο των δικαστικών υπαλλήλων των διοικητικών δικαστηρίων μόνο 57 δικαστικοί υπάλληλοι είναι πτυχιούχοι Νομικής Σχολής. Ενόψει των ανωτέρω, είναι απαραίτητο:

α) να αναπληρωθούν, από τους επόμενους κατά σειρά επιτυχίας, του σχετικού πίνακα της 2Κ/2017 Προκήρυξης του ΑΣΕΠ τα κενά σε υπαλλήλους των κλάδων ΠΕ και ΤΕ Πληροφορικής, τα οποία προέκυψαν από την μη αποδοχή του διορισμού τους εκ μέρους ορισμένων επιτυχόντων των κλάδων αυτών και β) να επιταχυνθεί, κατά το δυνατόν, η διαδικασία πρόσληψης υπαλλήλων των κλάδων ΠΕ Γραμματέων (σχετική η 1Κ/2017 προκήρυξη του ΑΣΕΠ) ΤΕ και ΔΕ Γραμματέων και ΥΕ Επιμελητών (σχετική η 8Κ/2017 Προκήρυξη του ΑΣΕΠ). Ειδικά, η ταχεία πλήρωση των νέων θέσεων των κλάδων ΠΕ και ΤΕ Πληροφορικής είναι εντελώς απαραίτητη. Και τούτο διότι, κατ' αυτό τον τρόπο, θα έχουμε αξιόπιστα στατιστικά δεδομένα και θα προχωρήσει και το πρόγραμμα Business Intelligence (B.I.) μέσω του οποίου θα εξάγονται σύνθετα στατιστικά δεδομένα, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα στατιστικής ανάλυσης. Μακροπρόθεσμα, θεωρούμε ότι για την ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών της Γραμματείας των διοικητικών δικαστηρίων, οι όποιες προσλήψεις προσωπικού πρέπει να αφορούν, στην πλειοψηφία τους, πτυχιούχους Νομικών Σχολών ή Πληροφορικής.

- 4. Όσον αφορά την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών και τον εκσυγχρονισμό του συστήματος διοίκησης και λειτουργίας της διοικητικής δικαιοσύνης, πρέπει να επισημανθεί ότι κατά το έτος 2018 α) λειτούργησε πλήρως, σε όλα τα διοικητικά δικαστήρια, το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ ΔΔ), με τα όποια εμφανιζόμενα προβλήματα να επιλύονται, ως επί το πλείστον, αμέσως είτε από την εποπτεύουσα το Σύστημα Κεντρική Οργανωτική Επιτροπή είτε από την ανάδοχο εταιρία, β) από τις 29 Μαΐου 2018 είναι δυνατή η ηλεκτρονική κατάθεση των εισαγωγικών δικογράφων της δίκης σε όλα τα διοικητικά δικαστήρια της Χώρας και γ) διενεργείται ήδη πιλοτικά η**

ηλεκτρονική επίδοση των αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, αναμένεται δε κατά τους αμέσως προσεχείς μήνες να ξεκινήσει η επί τακτικής βάσεως ηλεκτρονική επίδοση αυτών. **Σημαντική συμβολή στον εκσυγχρονισμό της διοικητικής δικαιοσύνης αναμένεται να έχουν τα προωθούμενα έργα: α) της ψηφιοποίησης των ατομικών φακέλων** που τηρούνται, κατά το άρθρο 47 του Κ.Ο.Δ.Κ.Δ.Λ. (ν. 1758/1988), για κάθε δικαστικό λειτουργό, τόσο στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όσο και στο Συμβούλιο της Επικρατείας και στη Γενική Επιτροπεία, καθώς και του προσωπικού μητρώου των δικαστικών υπαλλήλων που τηρείται κατά τα άρθρα 61 και 155 του Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων (ν. 2812/2000), **β) της ψηφιοποίησης των δικαστικών αποφάσεων και της απόκτησης προγράμματος ανωνυμοποίησης** υπό την ευθύνη δικαστικής υπηρεσίας και **γ) της δημιουργίας των απαραίτητων υποδομών για την διεξαγωγή τηλεσυνεδριάσεων** των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, κυρίως σε ορισμένες νησιωτικές περιοχές.

5. **Όσον αφορά τη στέγαση των διοικητικών δικαστηρίων**, πρέπει να αναφερθούν τα ακόλουθα: Αν εξαιρέσουμε ορισμένα διοικητικά δικαστήρια (Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Τρικάλων, Σύρου, Μυτιλήνης, Χαλκίδας, Ρόδου, Βέροιας, Καβάλας, Κομοτηνής, Κέρκυρας και Βόλου) τα οποία στεγάζονται σε κτίρια αντάξια της αποστολής τους, αρκετά από τα υπόλοιπα στεγάζονται σε διαμερίσματα / γραφεία πολυκατοικιών. Η πλειονότητα των τελευταίων αυτών δικαστηρίων στερείται ακροατηρίου και οι δικογραφίες μεταφέρονται, κατά τις δικασίμους, στα κτίρια όπου στεγάζονται τα πολιτικά δικαστήρια και επιστρέφουν, στη συνέχεια, από αυτά, με όλους τους κινδύνους για την ασφάλεια του περιεχομένου τους. **Ειδικώς, όσον αφορά τα Διοικητικά Δικαστήρια του Πειραιά (Εφετείο και Πρωτοδικείο) αυτά στεγάζονται σε γραφεία πολυκατοικιών παλαιάς κατασκευής, παντελώς ακατάλληλα για την στέγαση δικαστικών υπηρεσιών.**

Τέλος, παραφράζοντας την ρήση του μεγάλου ποιητή Φρειδερίκου Χαίλντερλιν «Προς τα πού ποιητά σε δύσκολους καιρούς!» μπορούμε να θέσουμε στους εαυτούς μας το ερώτημα: –Προς τα πού δικαστά σε δύσκολους καιρούς; Και, στη συνέχεια, να προσπαθήσουμε να δώσουμε και την απάντηση. Η οποία θα μπορούσε να είναι: Προς το Αγαθόν, την κοινωνική ειρήνη, την μετατροπή της αρχής της δίκαιης ισορροπίας σε ζώσα πραγματικότητα, προς μίαν κατά τον Ηράκλειτον, «εκ των διαφερόντων καλλίστην αρμονίην».

Και, σε κάθε περίπτωση, ας μη λησμονούμε τα λόγια του μεγάλου μας ποιητή Γεωργίου Σεφέρη: «Σ' αυτό τον κόσμο, που ολοένα στενεύει, ο καθένας μας χρειάζεται όλους τους άλλους. Πρέπει ν' αναζητήσουμε τον άνθρωπο, όπου και να βρίσκεται». Και τούτο διότι μόνο με την επίδειξη ανθρωπιάς, ατομικού αισθήματος ευθύνης και πνεύματος συλλογικότητας μπορούμε να εμπεδώσουμε την εμπιστοσύνη των πολιτών προς την Ελληνική Δικαιοσύνη.

Σας ευχαριστώ, ευχόμενος επιτυχία στις εργασίες της σημερινής Γενικής Συνέλευσης της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών.